

Referat fra møde i Akademisk Råd

23. april 2018 kl. 13.15

Tilstedeværende: Maria Davidsen (deltog som suppleant for Bodil Ravn), Dion Rüsselbæk Hansen, Stig Børsen Hansen, Simon Hedegaard, Katrine Sofia Lind, Emil Bügel Fisker Madsen, Kathrin Maurer, Flemming Smedegaard, Casper Sylvest, Simon Møberg Torp.

17. maj 2018

Journalnr. 18/7633
Initialer ML

Fra administrationen deltog: Martin Lund (referent).

Afbud: Charlotte Granly, Benedicte Karlog Mortensen, Esben Nedenskov Pedersen, Bodil Ravn.

Dagsorden for mødet:

A-punkter

1. Godkendelse af referat fra møde i Akademisk Råd den 26. februar 2018

Godkendt

2. Meddelelser, herunder høringer og referater.

Ingen bemærkninger.

3. Doktordisputats

a) Nedsættelse af bedømmelsesudvalg:

Indstilling fra Institut for Kulturvidenskaber blev godkendt.

Akademisk Råd drøftede bedømmelsesudvalgets kønssammensætning, men fandt ikke anledning til at ændre indstillingen.

4. Til- og fravalgsproces

Formanden introducerede punktet og bemærkede, at der var tale om fordeling af midler såvel til centrale universitets-satsninger, som til fakultetets egne satsninger, finansieret af dimensioneringsomstillingsmidlerne.

Dekanen gav derpå en kort orientering om de tilvalg, der var bevilget internt på Humaniora af dimensioneringsomstillingspuljen.

Formanden ønskede en specificering af omfanget af investeringerne i de centrale besluttede satsninger og bemærkede i den forbindelse, at han fandt det skuffende, at den udsendte information fra universitetet til medarbejderne om resultatet af i til- og fravalgsprocessen var af en meget overordnet karakter og fx ikke angav omfanget af investeringerne i de enkelte tilvalg. Det var i hans øjne uheldigt, at medarbejdere og studerende fik dele af den information gennem dagspressen, hvor det eksempelvis er fremgået, at der bevilget 100 mio. kr. til forskning i robotter på SDU.

Formanden undrede sig endvidere over referatet fra SDU's bestyrelsesmøde den 3. april, hvor det ikke fremgår at budgetstrategien og de centralt tilvalg er blevet drøftet.

Han understregede i den forbindelse vigtigheden af, at beslutninger af betydning for SDU's virke (og baggrunden herfor) er så åbne og gennemsigtige som muligt.

I forlængelse heraf spurgte formanden dekanen til de besluttede fravalg, herunder til konsekvenserne for medarbejderne decentralt på universitetet, samt til de bevilgede beløb på de enkelte tilvalg.

Endelig bemærkede formanden, at det hidtidige informationsniveau i forbindelse med processen ikke signalerer transparens eller åbenhed fra ledelsens side. Han anmodede om, at denne praksis vil ændre sig i lignende sager i fremtiden.

Til spørgsmålet om informationsniveau bemærkede dekanen, at det på ingen måde har været hensigten at holde noget skjult eller holde medarbejderne hen i uvished. Han understregede samtidig, at han naturligvis er loyal i forhold til ledelsen og derfor ikke vil viderebringe fortrolighedsbelagte oplysninger.

For så vidt angår den fremtidige proces oplyste dekanen, at medarbejderne vil blive inviteret til at deltage med relevante projekter inden for rammerne af de af bestyrelsen besluttede tilvalg. Rådet udtrykte støtte til åbenhed i den forestående tilrettelæggelse af projekternes gennemførelse men bemærkede, at det havde været ønskeligt med mere transparens i de indledende faser, hvor projekterne blev formuleret.

Til spørgsmålet om den økonomiske ramme for til- og fravalg oplyste dekanen, at der er besluttet tilvalg på 161 mio. kr. fra frirumspuljen samt 40 mio. kr. fra den strategisk pulje, altså i alt ca. 200 mio. kr. Fravalgene beløber sig til forventeligt 65 mio. kr.

Han oplyste at følgende forslag til tilvalg var blevet godkendt:

CPOP: 40 mio.kr. (Humaniora deltager)

Personlig medicin: 26 mio. kr.

Digital autonom produktion: 75,0 mio. kr.

Human health: 20,385 mio. kr. (Humaniora deltager som lead)

Tværvidenskabelig dannelse (Filosofikum): 3 mio. kr., forudsat projektet besluttes realiseret (Humaniora deltager som lead)

E-science og digitalisering: 30 mio. kr. (Humaniora deltager)

I forlængelse af denne oversigt bemærkede dekanen, at humaniora har lod i flere projekter, og at deltagelsen i eller tilrettelæggelsen af disse projekter indebærer betydelige forskningsmidler til fakultetet. Akademisk Råd tog dekanens orientering til efterretning.

Rådet udtrykte undren over, at den oprindeligt udmeldte præmis om tværfakultære satsninger ikke i alle tilfælde er afspejlet i bevillingen af midler.

Emil Bügel Madsen fandt det bemærkelsesværdigt, at projekter med forventeligt gode muligheder for ekstern finansiering er blevet tilgodeset med betydelige beløb ved tildelingen.

På forespørgsel fra rådet oplyste dekanen, at det var hans opfattelse at indlejringen af tilvalgsprojekterne i visse tilfælde vil være afhængig af muligheden for hjemtagelse af tilstrækkelig ekstern finansiering til videreførelse af disse projekter. Det var hans opfattelse, at omfanget og karakteren af indlejringen var i tråd med rådets udtalelse fra det ekstraordinære møde i januar.

Formanden fandt, at peer review af projekterne ville have ønskeligt og i tråd med eksisterende praksis. Fagfællebedømmelser af projekterne kunne ligeledes været med til at øge projekternes mulighed for ekstern finansiering.

Flemming Smedegaard tilføjede i forlængelse heraf, at en fagfællebedømmelse af projekterne samtidig kunne have medvirket til en kvalitetssikring af gennemførelsen af projekterne på SDU.

Med henvisning til den nyligt udsendte medarbejderinformation om til- og fravalg bad formanden dekanen viderebringe et ønske til ledelsen om at være mere omhyggelig med sine formuleringer i udmeldingerne til medarbejderne.

For så vidt angår de besluttede fravalg oplyste dekanen, at universitetsdirektøren har udarbejdet en oversigt over fravalg, herunder forslag til en effektivisering og målretning af en række administrative processer. Det har været afgørende, at centrale administrative besparelser ikke betyder en forskydning af opgaver fra centralt til decentralt niveau.

Formanden gav udtryk for, at centralt vedtagne besparelser (fravalg) bør høres i Akademisk Råd for så vidt besparelsen vedrører akademiske sager. Akademisk Råd var enig i dette synspunkt.

5. **Temapunkt: Forskningsfrihed**

Formanden indledte med en præsentation af formatet for Akademisk Råds behandling af punktet med fire korte oplæg og efterfølgende drøftelse i Rådet.

1. *Kort orientering om den igangværende debat om forskningsfrihed, v formanden*
Formanden indledte med at bemærke at der tilsyneladende ikke findes en entydig definition af begrebet forskningsfrihed. Han henviste til debatten på altinget.dk (link tilsendt medlemmer af Rådet), hvor en række problemstillinger i relation til forskningsfriheden er blevet debatteret. Formanden fremhævede bl.a. følgende:
 - Alles ønske om forskningsfrihed.
 - Stærkt fokus på myndighedsbetjening og den derved forbundne risiko for ændring af vilkårene for den frie forskning. 80 % af myndighedsbetjeningen udøves på landbrug, miljø og fødevareområdet.
 - Mange forskere er ansat på midlertidige kontrakter og kan derfor have vanskeligt ved at forsvare forskningsfriheden.
 - Eksternt finansieret forskning udgør en stadig større del af forskningen; ifølge Professor emeritus Heine Andersen er andelen af den eksternt finansierede forskning øget fra 10% i 1970'erne til i dag at udgøre 45%. Den udvikling har en række adfærdsmæssige konsekvenser, der kan ansues som en indirekte begrænsning af forskningsfriheden.

Formanden afsluttede sin introduktion med at bemærke at det i forlængelse af den igangværende debat kunne være formålstjenligt med en nærmere drøftelse af forskningsfrihedens aktuelle vilkår på Humaniora ved SDU.

2. *Forskningsfrihed fra dekanatets perspektiv, v dekanen*
Dekanen bemærkede at han finder spørgsmålet meget vigtigt og var enig med formanden i, at debatten tidligere i høj grad har handlet om landbrugs – og fødevareområdet. Han oplever ikke at der på Humaniora på SDU opleves problemer i relation til dette spørgsmål. I forlængelse heraf bemærkede han, at SDU's centralt besluttede strategiske forskningssatsninger i hans øjne ikke fører til et øget pres på forskningsfriheden.
Han anerkendte dog, at et øget fokus på ekstern finansiering kan medføre et ændret fokus i forskningen, men ikke nødvendigvis en begrænsning af forskningsfriheden.
3. *Debatten om forskningsfrihed: de(t) centrale spørgsmål, v Kathrin Maurer*

Kathrin Maurer indledte sit oplæg med at understrege, at hun finder diskussionen om forskningsfrihed yderst relevant og vigtig. Hun finder at der overalt er visse begrænsninger i forskningsfriheden, i Danmark især de økonomiske vilkår og det øgede fokus på hjemtagning af eksterne midler. Det risikerer at begrænse den reelle forskningsfrihed, at hjemtagning af eksterne forskningsmidler prioriteres på bekostning af diversiteten i forskningen. Hun oplever eksempelvis en tendens til at succes ved hjemtagning af eksterne midler vægtes højere i karrieremæssig sammenhæng end udgivelse af forskningspublikationer. Hun gav udtryk for, at universiteterne burde kæmpe imod denne udvikling.

4. *Debatten om forskningsfrihed: de(t) centrale spørgsmål, v Stig Børsen Hansen*
Stig Børsen fandt ligeledes, at der altid har været visse begrænsninger i forskningsfriheden. Såfremt man fra universitetets side ønsker en given linje i dette spørgsmål, er det vigtigt, at der er størst mulig gennemsigtighed herom. Transparens er desuden afgørende for, at forskerne frit og åbent kan diskutere denne linje.
På baggrund af drøftelser med kolleger udtrykte han bekymring for forskernes rolle og vilkår som faglige og saglige kritikere, da kritik er en central del af humanisters virke. Han satte spørgsmålstegn ved, om universitetsledelserne i en stadig mere konkurrencepræget universitetsverden reelt ønsker, at forskerne påtager sig denne rolle. Det var Stig Børsens opfattelse at det kritiske element er vigende på universitetet i dag.

Formanden takkede for de indledende oplæg og bemærkede, at det er en udbredt opfattelse, at forskningsfriheden er under pres. De åbenlyse begrænsninger af forskningsfriheden er der enighed om ikke bør finde sted. Han ønskede dog at høre Akademisk Råds holdning og forslag til, hvordan man sikrer forskningsfriheden, når kulturen tilsyneladende forandres.

Dion Rüsselbæk fandt det problematisk for de demokratiske spilleregler at så mange spørgsmål på universiteterne er fortrolighedsbelagt og efterlyste mere åbenhed.

De studerende gav udtryk for, at det påvirkede undervisningen og de studerendes hverdag, at så mange VIP-medarbejdere er ansat i tidsbegrænsede stillinger uden reel forskningsfrihed.

Kathrin Maurer tilsluttede sig Stig Børsens indlæg og bemærkede, at ledelsen bør acceptere, at der på et universitet skal være plads til dissens og kritik.

Flemming Smedegaard udtrykte bekymring for en tiltagende selvcensur på universitetet, hvor forskerne lægger bånd på sig selv for at undgå faglige sammenstød. Den negative konsekvens heraf er en stadig ringere interesse for hinandens forskning.

Formanden fandt, at der i drøftelsen var fremsat mange væsentlige betragtninger og foreslog afholdelsen af et temaseminar om forskningsfrihed for fakultetets medarbejdere.

Dekanen fandt at diskussionen i Akademisk Råd afspejler, at vi på Humaniora ikke endnu er hårdt presset i spørgsmålet om forskningsfriheden. Han mente, at vi bør have et mere nuanceret billede af begrebet og tilsluttede sig formandens forslag om en temadag for fakultetets forskere.

Formanden vil i samarbejde med fakultetssekretariatet gå videre med idéen om afvikling af et seminar - forventeligt til afvikling i efteråret 2018.

6. VIP-suppleant til Akademisk Råd

Formanden oplyste at Kathrin Maurer skal på et udlandsophold i 2019-20. Da der ikke ved seneste valg til Akademisk Råd blev valgt en VIP-suppleant til rådet, bad formanden rådets VIP-medlemmer beslutte, om de ønsker gennemførelse af et suppleringsvalg eller om de ønsker at udpege en suppleant med henblik på indstilling til rektors godkendelse.

Efter en drøftelse besluttede rådet at undersøge om en kandidat kan indstilles til rektors godkendelse.

Punktet vil blive taget op på næste møde i rådet.

7. Nyt fra Universitetsrådet v/formanden

Formanden orienterede om seneste møde i Universitetsrådet, herunder om Jesper Wengels beslutning om at fratræde som formand for universitetsrådet. Formanden beklagede denne beslutning, som han dog finder fuldt forståeligt i lyset af de udfordringer, der har været i universitetsrådet.

Formanden oplyste, at han håber at en ny universitetsrådsformand vil kunne bidrage til at samarbejdet kan bringes på rette spor.

Formanden bemærkede, at han fandt de studerendes stillingtagen i forbindelse med drøftelserne om til- og fravalgsprocessen i Universitetsrådet overraskende. Formanden forespurgte om de studerende havde bemærkninger hertil. De studerende i Akademisk Råd oplyste, at de ikke er enige med de studerende i Universitetsrådet i denne sag. Emil Bügel gjorde dog samtidig opmærksom på, at de studerende i kollegiale organer i mange situationer skal tage stilling på et mangelfuldt grundlag og derfor ofte tages til indtægt for holdninger, som ikke altid er drøftet med deres bagland.

8. Nyt fra Direktionen v/dekanen

Ingen bemærkninger.

9. Nyt fra Fakultetet v/dekanen

Ingen bemærkninger.

10. Eventuelt

Ingen bemærkninger.

Mødet sluttede kl. 15.05

Casper Sylvest
Formand